

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Τεύχος 16

Επισκόπηση οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών
ειδήσεων για την πΓΔΜ

Επιμέλεια:

Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥΑ'

Ομάδα Σύνταξης:

*Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥΑ',
Μ. Χαροκόπος, Γραμματέας ΟΕΥΑ'*

-Απρίλιος 2018-
(α' 15ημερο)

Περιεχόμενα

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα	4
1.1 Ενέργεια και Ορυκτά	4
- Εξαγορά της EDS από ΔΕΗ έναντι € 4,8 εκατ.	4
- Ακύρωση συμφωνίας παραχώρησης της εκμετάλλευσης ορυχείου εταιρείας SARDICH MC στο Kazadol (Βαλάντοβο)	4
- Έγκριση νομοσχεδίου για τον τομέα της ενέργειας από Κυβέρνηση πΓΔΜ	4
- Δηλώσεις Αντιπροέδρου Angjusev: Δεν θα υπάρξει επιβάρυνση της τιμής ενέργειας με τον νέο νόμο	5
- Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας: Αύξηση της τιμής των παραγώγων πετρελαίου	5
- Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου το β' εξάμηνο του 2017	5
1.2 Κατασκευές, δομικά υλικά και Real Estate	5
- Οδικό τμήμα Negotino - Demir Karija: Αναμενόμενη ολοκλήρωση εργασιών Ιουνίου τ.έ.	5
- Οικοδομικές εταιρείες επιθυμούν το 5 αντί του 18% ΦΠΑ για τα διαμερίσματα	5
1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας	6
- Έρευνα για την χρηματοοικονομική παιδεία του ενήλικου πληθυσμού στη πΓΔΜ	6
1.4 Μεταφορές & Επικοινωνίες	6
- Εξελίξεις στην κατασκευή αυτοκινητοδρόμου πΓΔΜ - Κοσσόβου	6
- Ανακατασκευή 30 οδών σε όλη τη χώρα	7
1.5 Αγροτικός τομέας και τομέας τροφίμων	7
- Οικονομικοί λογαριασμοί για τη γεωργία (2016)	7
- Παραγωγή ζώων και πουλερικών στην πΓΔΜ (2017)	7
- Νόμος για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες στη γεωργία και τα τρόφιμα	7
- Συνεργασία πΓΔΜ-Σερβίας στην ασφάλεια τροφίμων & τους κτηνιατρικούς και φυτοϋγειονομικούς ελέγχους	8
1.6 Τομέας Τουρισμού	8
- Τουρισμός, Φεβρουάριος 2018	8
- Άρση των θεωρήσεων για τους τουρίστες ζητούν οι εκπρόσωποι του τουριστικού τομέα	8
1.7 Τομέας Εμπορίου	8
- Εξωτερικό εμπόριο, Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2018	8
- Κοινοί τελωνειακοί έλεγχοι μεταξύ πΓΔΜ/ Σερβίας στο Tabanovce/ Preševo	9
1.8 Περιβάλλον & Υγεία	9
- Αναστολή άδειας λειτουργίας του ιδιωτικού νοσοκομείου Sante Plus	9
- Τοποθέτηση φίλτρου για την επαναλειτουργία του χώρου υγειονομικής ταφής στην Drisla	9
- Απόβλητα κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, 2016	9
1.9 Βιομηχανικός Τομέας	9
- Δείκτης τιμών βιομηχανικής παραγωγής στην εγχώρια αγορά, Φεβρουάριος 2018	9
- Δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής Φεβρουάριος 2018	10
- Δείκτης του αριθμού των εργαζομένων στη βιομηχανία, Φεβρουάριος 2018	10
- Μείωση της παραγωγής της κλωστοϋφαντουργίας στην πΓΔΜ	10
1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος	10
- Καινοτόμες επιχειρηματικές οντότητες για το 2014 - 2016	10
- Ανεργία των νέων στο 46,7% στην πΓΔΜ	11
- ΖΑΕV: Προοδευτικός φορολογικός συντελεστής για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης	11
- Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών στην πΓΔΜ (α' 15ημερο Απριλίου 2018)	11

2. Οικονομικές ειδήσεις	11
-Μικρή πτώση της ανεργίας στην πΓΔΜ (δ' τρίμηνο 2017)	11
-Εαρινή Έκθεση Παγκόσμιας Τράπεζας για οικονομίες χωρών Δυτικών Βαλκανίων	11
3. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	11
-3η Κοινή Κυβερνητική Συνεδρίαση μεταξύ πΓΔΜ και Σερβίας	11
-Συνεργασία πΓΔΜ - Βουλγαρίας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας	12
4. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος	12
-Εντατικοποίηση των εμβολιασμών προληπτικά για την αντιμετώπιση της επιδημίας ιλαράς	12
5. Εκδηλώσεις και εκθέσεις	12
-1ο Ετήσιο Συνέδριο του Υπουργείου Οικονομικών (Σκόπια, 02.04.2018)	12
-Εργαστήριο για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο πΓΔΜ- Ν. Κορέας	13
-1η Ψηφιακή Σύνοδος Κορυφής των Δυτικών Βαλκανίων - Σκόπια 18 & 19 Απριλίου 2018	13

Σημείωση: Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, να αναφέρεται η πηγή.

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα

1.1 Ενέργεια και Ορυκτά

- Εξαγορά της EDS από ΔΕΗ έναντι € 4,8 εκατ.

Η ΔΕΗ εξαγόρασε την εδώ εταιρεία εμπορίας και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας EDS, έναντι τιμήματος 4,8 εκατ. ευρώ. Η διαδικασία εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΗ στις 13.4.2018 μετά την ολοκλήρωση όλων των απαιτούμενων οικονομικών και νομικών ενεργειών. Η συγκεκριμένη εξαγορά εντάσσεται στη στρατηγική διεθνοποίησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της εταιρείας και ειδικότερα στην περιοχή των Βαλκανίων, όπου επιδιώκει να καταστεί ηγετική δύναμη ενόψει και της επερχόμενης ενοποίησης των αγορών ενέργειας που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο Όμιλος EDS, αποτελεί μία δυναμικά ανερχόμενη εταιρεία στον τομέα της εμπορίας και προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας, στη πΓΔΜ. Ιδρύθηκε το 2012 και έχει θυγατρικές στη Σερβία, στη Σλοβακία και στο Κόσσοβο. Είναι μέλος του Ουγγρικού Χρηματιστηρίου Ηλεκτρικής Ενέργειας (HUPX) και διαθέτει άδειες εμπορίας (trading) Ηλεκτρικής Ενέργειας στη Σερβία, στο Κόσσοβο, στην Κροατία, στη Βουλγαρία και στην Ουγγαρία. Είναι από τους σημαντικότερους συμμετέχοντες στο απελευθερωμένο τμήμα της Ηλεκτρικής Αγοράς προμήθειας της χώρας και παρέχει ηλεκτρική ενέργεια κυρίως σε μεγάλες βιομηχανίες και επιχειρήσεις. Το χαρτοφυλάκιο των πελατών της περιλαμβάνει το 40% των εταιρειών με περισσότερους από 50 υπαλλήλους, για τις οποίες διαθέτει ισχύ συνολικά 320MW. Η EDS είναι προετοιμασμένη να αναπτυχθεί δυναμικά μέσα από τη σταδιακή απελευθέρωση της τοπικής Ηλεκτρικής Αγοράς η οποία είναι ήδη σε εξέλιξη. Σε ό,τι αφορά στην αγορά προμήθειας (λιανική) της Σερβίας ήδη έχει ένα χαρτοφυλάκιο πελατών 10MW στο τέλος του πρώτου χρόνου δραστηριοποίησής της.

- Ακύρωση συμφωνίας παραχώρησης της εκμετάλλευσης ορυχείου εταιρείας SARDICH MC στο Kazadol (Βαλάντοβο)

Ο Π/Θ της πΓΔΜ κ. Zaev, ανακοίνωσε στις 29.3.2018 την απόφαση της κυβέρνησης να ακυρώσει τη σύμβαση παραχώρησης προς την ουκρανική εταιρεία Sardich MC για την εκμετάλλευση ορυκτών πρώτων υλών – χαλκού, χρυσού και αργύρου – στην τοποθεσία Kazadol στην πόλη Βαλάντοβο στην ΝΑ πΓΔΜ, εξ αιτίας μη τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων εκ μέρους της εταιρείας. Το ενδεχόμενο λειτουργίας ορυχείων στην περιοχή είχε προκαλέσει την έντονη αντίδραση των τοπικών κοινωνιών, εξ αιτίας της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης. Η εταιρεία πρόκειται να προσφύγει στο Διεθνές Κέντρο Διακανονισμών Επενδυτικών Διαφορών (ICSID) στην Ουάσιγκτον, εναντίον της κυβέρνησης της πΓΔΜ και να διεκδικήσει αποζημίωση, επικαλούμενη αθέτηση της σύμβασης.

- Έγκριση νομοσχεδίου για τον τομέα της ενέργειας από Κυβέρνηση πΓΔΜ

Η Κυβέρνηση της πΓΔΜ ενέκρινε χθες το νομοσχέδιο για τον τομέα της ενέργειας, το οποίο επεξεργαζόταν, κατά το τελευταίο εννεάμηνο, το Γραφείο του αρμοδίου για την οικονομία Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, κ. Κ. Angjushen σε συνεργασία με το εδώ Υπουργείο Οικονομίας. Το ενεργειακό νομοσχέδιο ενσωματώνει στην εθνική νομοθεσία την τρίτη δέσμη μέτρων της Ε.Ε. για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας. Σύμφωνα, δε, με παλαιότερες δηλώσεις του Αντιπροέδρου κ. Angjushen, κατά την κατάρτισή του, η Κυβέρνηση συμβουλευτήκε την Ενεργειακή Κοινότητα, ώστε να διασφαλιστεί ότι θα εφαρμοστεί το ενεργειακό κεκτημένο της Ε.Ε. Σύμφωνα με το Γραφείο Τύπου της Κυβέρνησης, με τη νέα ενεργειακή νομοθεσία απλοποιείται η διαδικασία εισόδου αλλοδαπών εταιρειών στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου της πΓΔΜ και καθίσταται δυνατή η πρόσβαση και η σύνδεση τρίτων στα δίκτυα διανομής και μεταφοράς ενέργειας της χώρας. Επιπλέον, θεσπίζονται νέα μέτρα για την ενίσχυση των επενδύσεων στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Σημειώνεται ότι η πΓΔΜ είναι, μαζί με την Βοσνία και Ερζεγοβίνη, οι μόνες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που δεν έχουν μεταφέρει στην εθνική τους ενεργειακή νομοθεσία την τρίτη δέσμη μέτρων της Ε.Ε. για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας. Η μεταρρύθμιση του ενεργειακού τομέα και ειδικότερα, η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποτελούν διακηρυγμένη προτεραιότητα του οικονομικού προγράμματος της Κυβέρνησης Zaev. Το νομοσχέδιο πρόκειται να υποβληθεί προς έγκριση στη Βουλή της πΓΔΜ.

- Δηλώσεις Αντιπροέδρου Angjusev: Δεν θα υπάρξει επιβάρυνση της τιμής ενέργειας με τον νέο νόμο

Σύμφωνα με τον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης της πΓΔΜ, κ. Angjusev, ο νέος νόμος για την ενέργεια είναι εναρμονισμένος με πέντε ευρωπαϊκές οδηγίες και τρεις κανονισμούς, επιτρέποντας την πλήρη απελευθέρωση του τομέα της ενέργειας, ήτοι σημαίνει ότι κάθε καταναλωτής μπορεί να επιλέξει έναν προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου με δική του επιλογή και ατομική συμφωνία. Επίσης, διαβεβαίωσε ότι η πλήρης απελευθέρωση της αγοράς δεν θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών λόγω της ύπαρξης ενός καθολικού προμηθευτή, που θα εγγυάται την τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος για τα νοικοκυριά, στα οποία η ELEM θα είναι υποχρεωμένη να παραδώσει το 80% της παραγωγής το 2019, με το ποσοστό να πέφτει στο 30% έως το 2025. Η ELEM παραμένει υπό την δικαιοδοσία της Κυβέρνησης, ο Διαχειριστής του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας της πΓΔΜ (MEPSO) θα τεθεί υπό το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, ενώ η Εταιρεία Αξιοποίησης Ενεργειακών Πόρων της πΓΔΜ (MER) υπό το Υπουργείο Οικονομίας. Επιπλέον, ο νέος νόμος θα προβλέπει μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας, τα οποία θα αφορούν στους εργαζομένους των υπό πτώχευση εταιρειών και οι συνταξιούχοι με χαμηλό εισόδημα.

- Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας: Αύξηση της τιμής των παραγώγων πετρελαίου

Με βάση την τιμή του αργού πετρελαίου και την ισοτιμία του δολαρίου, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας αποφάσισε τη Δευτέρα 2 Απριλίου τ.ε. να αυξήσει την τιμή των παραγώγων πετρελαίου κατά 2 δηνάρια.

-Τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου το β' εξάμηνο του 2017

Σύμφωνα με στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, κατά το β' εξάμηνο του 2017, η μέση λιανική τιμή ηλεκτρικής ενέργειας για τα νοικοκυριά στη πΓΔΜ ήταν 4.973 δηνάρια/KWh (περίπου 81 ευρώ), γεγονός που αντιπροσωπεύει μείωση κατά 0,9% σε σχέση με το α' εξάμηνο του 2017. Οι μέσες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας για τους μη οικιακούς καταναλωτές κυμαίνονται μεταξύ 3.329 δηνάρια/KWh (54€) και 7.686 δηνάρια/KWh (125€) ανάλογα με τις ζώνες καταναλωτών. Η μέση τιμή του φυσικού αερίου χωρίς ΦΠΑ για τους μη οικιακούς καταναλωτές κυμαίνεται μεταξύ 16.375 δηνάρια/nm³ (266€) και 27.605 δηνάρια/nm³ (450€) ανάλογα με τις ζώνες καταναλωτών. Η μέση λιανική τιμή του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά είναι 33.345 δηνάρια / nm³ (543€).

1.2 Κατασκευές, δομικά υλικά και Real Estate

-Οδικό τμήμα Negotino - Demir Karija: Αναμενόμενη ολοκλήρωση εργασιών Ιουνίου τ.ε.

Ο Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών της πΓΔΜ, κ. Goran Sugareski επισκέφθηκε, στις 31 Μαρτίου τ.ε., το εργοτάξιο του υπό ανακατασκευή τμήματος του Διαδρόμου Χ, Negotino – Demir Karija, συνοδευόμενος από τον Διευθυντή της δημόσιας εταιρείας αυτοκινητοδρόμων της πΓΔΜ, κ. Z. Kitanon. Σύμφωνα με δηλώσεις του Υπουργού, οι εργασίες που διενεργούνται στο εν λόγω οδικό τμήμα, στην κατεύθυνση από Σκόπια προς Γευγελή, βαίνουν προς ολοκλήρωση και το σκέλος αυτό του αυτοκινητοδρόμου αναμένεται να παραδοθεί στην κυκλοφορία, εντός του Απριλίου τ.ε.. Θα ακολουθήσουν εργασίες στο ίδιο τμήμα, στην κατεύθυνση από Γευγελή προς Σκόπια, οι οποίες σχεδιάζεται να έχουν ολοκληρωθεί έως τα τέλη Ιουνίου τ.ε.. Το συνολικό κόστος υλοποίησης του έργου ανέρχεται σε 5 εκατ. ευρώ. Με την αναμενόμενη ολοκλήρωση των εργασιών ανακατασκευής του τμήματος Negotino – Demir Karija, στα τέλη Ιουνίου τ.ε. και τη δρομολογούμενη παράδοση του τμήματος Demir Karija – Smoknica εντός του τρέχοντος μηνός, περατώνονται οι εν εξελίξει εργασίες κατασκευής ή ανακατασκευής στο τμήμα του Διαδρόμου Χ από το Tabanovce (σύνορα πΓΔΜ με Σερβία) μέχρι τη Γευγελή (σύνορα πΓΔΜ με Ελλάδα). Επιδίωξη της Κυβέρνησης της πΓΔΜ είναι οι εργασίες στο τμήμα του αυτοκινητοδρόμου Negotino – Demir Karija να έχουν ολοκληρωθεί πριν τον Ιούλιο τ.ε., ώστε η παράδοση του έργου να προηγηθεί της περιόδου της υψηλής θερινής κίνησης. Δεδομένου, μάλιστα, ότι και τα τμήματα Kumanovo – Miladinovce και Veles – Gradsko επισκευάστηκαν προσφάτως, η διαδρομή από τα σύνορα της πΓΔΜ με τη Σερβία έως τα σύνορα της χώρας με την Ελλάδα αναμένεται να είναι αισθητά ασφαλέστερη και ταχύτερη σε σχέση με το παρελθόν.

-Οικοδομικές εταιρείες επιθυμούν το 5 αντί του 18% ΦΠΑ για τα διαμερίσματα

Οι οικοδομικές εταιρείες παροτρύνουν την κυβέρνηση να διασφαλίσει ότι ο συντελεστής ΦΠΑ στα διαμερίσματα θα παραμείνει 5% μέχρι το 2023. Τα μέλη του Εμπορικού Επιμελητηρίου της πΓΔΜ ισχυρίζονται ότι εάν ο σημερινός συντελεστής ΦΠΑ αυξηθεί στο 18%, θα συμπαρασύρει τις τιμές των ακινήτων. Ειδικότερα,

σύμφωνα με τον κ. Ivica Jakimovski, Πρόεδρο του Επιμελητηρίου Κατασκευών του Εμπορικού Επιμελητηρίου της πΓΔΜ η αύξηση του ΦΠΑ θα αυξήσει τις τιμές των διαμερισμάτων, γεγονός που θα προκαλέσει αντιδράσεις και επιβράδυνση της παραγωγής. Ακόμη, υποστηρίζει ότι εάν η κατασκευή διαμερισμάτων επιβραδυνθεί, τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος θα μειωθούν και οι εταιρείες θα χρειαστεί να απολύσουν υπαλλήλους. Το Επιμελητήριο επιθυμεί επίσης να εκδοθούν οικοδομικές άδειες εντός της νόμιμα καθορισμένης περιόδου των 20 ημερών και οι κατασκευαστικές εταιρείες να είναι σε θέση να υποβάλουν όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με την κατασκευή σε ένα σημείο. Επιθυμούν επίσης οι τοπικές αρχές να αναθεωρήσουν το τοπικό οικοδομικό σχέδιο και να εξασφαλίσουν ότι θα υπάρχουν οι απαιτούμενες υποδομές πριν εκδοθούν οι άδειες οικοδόμησης. Ο Υπουργός Μεταφορών κ. Goran Sugareski διαβεβαίωσε ότι θα ακουστούν όλες οι προτάσεις και θα ληφθούν υπόψη όσες διευκολύνουν τις διαδικασίες δόμησης.

1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας

-Έρευνα για την χρηματοοικονομική παιδεία του ενήλικου πληθυσμού στη πΓΔΜ

Η εδώ Κεντρική Τράπεζα φιλοξένησε συνάντηση εκπροσώπων των Αρχών που είναι μέλη του Συντονιστικού Οργάνου για τη Χρηματοοικονομική Εκπαίδευση στη πΓΔΜ – η Κεντρική Τράπεζα, το Υπουργείο Οικονομικών, ο Οργανισμός Ασφαλιστικής Εποπτείας, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και ο Οργανισμός για την Εποπτεία της Πλήρως Χρηματοδοτούμενης Ασφάλισης Συντάξεων. Στη συνάντηση παρουσιάστηκαν τα πορίσματα μελέτης σχετικά με το επίπεδο χρηματοοικονομικής παιδείας του ενήλικου πληθυσμού στη χώρα, την οποία διεξήγαγε η GfK και η Κεντρική Τράπεζα με οικονομική υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ν.Α. Ευρώπης. Η μέτρηση πραγματοποιήθηκε από την GfK. Η έρευνα που χρησιμοποιήθηκε για τη μέτρηση ήταν προσαρμοσμένη στη χώρα και το αντιπροσωπευτικό δείγμα του ενήλικου πληθυσμού 18+ περιελάμβανε 1100 ερωτηθέντες με δημογραφική δομή που εξασφάλιζε επαρκή εκπροσώπηση όλων των περιοχών της πΓΔΜ. Τα αποτελέσματα μέτρησης που έχουν ληφθεί είναι διεθνώς συγκρίσιμα, καθώς η έρευνα και η συνολική μέτρηση πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Δικτύου Χρηματοοικονομικής Εκπαίδευσης (INFE) του ΟΟΣΑ. Όπως αναφέρθηκε στη συνάντηση, τα αποτελέσματα αυτά όχι μόνο παρέχουν στους ρυθμιστικούς φορείς μια σαφή και πλήρη εικόνα του επιπέδου χρηματοοικονομικής παιδείας του ενήλικου πληθυσμού στην πΓΔΜ, αλλά αποτελούν επίσης ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία του σχεδιασμού και του πεδίου εφαρμογής τους σε δραστηριότητες στον τομέα της οικονομικής εκπαίδευσης του ενήλικου πληθυσμού. Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν την ανάγκη για συγκεκριμένες πολιτικές, προγράμματα χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης και περισσότερες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Στη συνάντηση, οι συμμετέχοντες πραγματοποίησαν μια εποικοδομητική και ολοκληρωμένη συζήτηση που οδήγησε σε διάφορες προτάσεις για πιθανά κοινά σχέδια που θα βελτίωναν τις πολιτικές χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης στη χώρα.

1.4 Μεταφορές & Επικοινωνίες

-Εξελίξεις στην κατασκευή αυτοκινητοδρόμου πΓΔΜ - Κοσόβου

Η κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου Σκοπίων – Blace (σύνορα πΓΔΜ - Κοσόβου) αποτέλεσε το αντικείμενο διυπουργικής σύσκεψης, η οποία συνεκλήθη στις 4 τ.μ., υπό τον Αντιπρόεδρο της κυβέρνησης της πΓΔΜ, αρμόδιο για ευρωπαϊκές υποθέσεις, B. Osmani. Σύμφωνα με δηλώσεις του Αντιπροέδρου Osmani, η κατασκευή του εν λόγω αυτοκινητοδρόμου αποτελεί σύνθετο έργο, το οποίο περιλαμβάνει οδικές σήραγγες και γέφυρες. Ωστόσο, όπως ο ίδιος τόνισε, πρόκειται για έργο εξαιρετικής σημασίας για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική σύνδεση της πΓΔΜ με την περιοχή. Επιπλέον, ο κ. Osmani ενημέρωσε ότι, σύμφωνα με την πληροφόρηση που διαθέτει, η κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου Σκοπίων - Πρίστινα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο από την πλευρά του Κοσόβου και επεσήμανε την ανάγκη συντονισμού των σχετικών δραστηριοτήτων εκατέρωθεν των συνόρων. Εξέφρασε, δε, την εκτίμηση ότι η υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου θα μειώσει το χρόνο μετάβασης από τα Σκόπια στην Πρίστινα από δύο σε λιγότερο από μία ώρα. Στη διυπουργική σύσκεψη αποφασίστηκε η επίσπευση των ενεργειών για την αξιοποίηση της χρηματοδότησης ύψους 1,3 εκατ. ευρώ που εξασφαλίστηκε από το Επενδυτικό Πλαίσιο Δυτικών Βαλκανίων, για την κατάρτιση των απαραίτητων μελετών σχεδιασμού του αυτοκινητοδρόμου. Προκειμένου, δε, να διασφαλιστεί ο συντονισμός μεταξύ των συναρμοδίων για το έργο Υπηρεσιών, συμφωνήθηκε η σύσταση (α) διυπουργικής Επιτροπής, υπό τον Αντιπρόεδρο Osmani, στην οποία θα συμμετέχουν ως μέλη ο αρμόδιος για την οικονομία Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, κ. K. Angjushen, ο Υπουργός Οικονομικών, κ. D. Tendonski, ο Υπουργός

Μεταφορών, κ. G. Sugareski και οι Διευθυντές των κρατικών εταιρειών Εθνικών Οδών και συντήρησης Εθνικών Οδών και (β) διυπουργικής τεχνικής ομάδας εργασίας, η οποία θα επιληφθεί των τεχνικών παραμέτρων του έργου. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με παλαιότερη ενημέρωση από τον εδώ Υπουργό Μεταφορών σχετικά με το εντός της πΓΔΜ σκέλος της οδικής σύνδεσης Σκοπίων - Πρίστινας, έως το τέλος του 2018 αναμένεται η ολοκλήρωση της ανακατασκευής του υφιστάμενου δρόμου Σκοπίων - Blace, ενώ παράλληλα θα εξελίσσεται η διαδικασία για την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου, για τον οποίον έχουν ήδη διενεργηθεί οι μελέτες εφικτότητας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

-Ανακατασκευή 30 οδών σε όλη τη χώρα

Όπως ανακοινώθηκε από τις εδώ αρμόδιες αρχές στη νέα οδό Demir Karija-Smoknica μήκους 28 χιλ θα υπάρχουν δύο σταθμοί διοδίων, αντί για τρεις που ήταν ο αρχικός σχεδιασμός, οι οποίοι θα τεθούν σε λειτουργία μέχρι το τέλος Απριλίου τ.ε.. Αυτό σημαίνει ότι από τα Σκόπια έως τη Γευγελή θα υπάρχουν συνολικά μέχρι πέντε σταθμοί διοδίων. Ωστόσο, φέτος, όσοι ταξιδεύουν στην Ελλάδα δεν θα χρειαστεί να πληρώσουν πέντε φορές, διότι ότι η κατασκευή των δύο τελευταίων σταθμών διοδίων θα διαρκέσει οκτώ μήνες. Σύμφωνα με τον κ. Zoran Kitanon, Διευθυντή της Υπηρεσίας Δρόμων, η είσπραξη των διοδίων θα γίνει με πιο εξελιγμένο σύστημα και έτσι θα αποφευχθούν φαινόμενα κυκλοφοριακής συμφόρησης. Ο Υπουργός Μεταφορών, κ. Goran Sugareski δήλωσε ότι παράλληλα με την κατασκευή των αυτοκινητοδρόμων, άρχισαν να ανακατασκευάζονται 30 δρόμοι σε ολόκληρη τη χώρα. Πάνω από ένα δισεκατομμύριο δηνάρια το χρόνο θα διατεθούν για την επισκευή των περιφερειακών δρόμων και των οδών ταχείας κυκλοφορίας. Το κόστος θα καλυφθεί από εθνικά κεφάλαια και από την Παγκόσμια Τράπεζα, τη EBRD κ.λπ. Επίσης, ο Υπουργός ανέφερε ότι ήδη η ανακατασκευή έξι δρόμων μήκους 58 χλμ. έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και κοστίζει 304 εκατ. δηνάρια.

1.5 Αγροτικός τομέας και τομέας τροφίμων

-Οικονομικοί λογαριασμοί για τη γεωργία (2016)

Σύμφωνα με τα τελικά στοιχεία της κρατικής στατιστικής υπηρεσίας, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στη γεωργία για το 2016 ήταν 51.524 εκατ. δηνάρια και σε σύγκριση με το 2015 μειώθηκε ονομαστικά κατά 0,6%. Η καλλιεργούμενη παραγωγή, με μερίδιο 68,0% στη συνολική παραγωγή, μειώθηκε κατά 2,0% σε σύγκριση με το 2015. Η κτηνοτροφία, που αντιπροσωπεύει το 22,5% της συνολικής παραγωγής, αυξήθηκε κατά 4,4% σε σύγκριση με το 2015. Η ενδιάμεση κατανάλωση σημείωσε αύξηση 1,1% το 2016 σε σύγκριση με το 2015. Το 2016, το ονομαστικό εισόδημα στη γεωργία από συντελεστές παραγωγής ανά μονάδα εργασίας σημείωσε αύξηση 0,6%, ενώ το πραγματικό εισόδημα στη γεωργία από συντελεστές παραγωγής σημείωσε μείωση 1,6%.

-Παραγωγή ζώντων ζώων και πουλερικών στην πΓΔΜ (2017)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας ο συνολικός αριθμός βοοειδών αυξήθηκε κατά 0,1% το 2017, σε σύγκριση με το 2016. Ο αριθμός των βοοειδών μειώθηκε κατά 0,5% στις επιμέρους γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ στις επιχειρήσεις οι αριθμοί των βοοειδών αυξήθηκαν κατά 22,5%. Το 2017, σε σύγκριση με το 2016, ο αριθμός των χοίρων στις επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 4,5%, ενώ ο αριθμός των χοίρων σε μεμονωμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις αυξήθηκε κατά 1,6%. Αύξηση στον αριθμό των προβάτων καταγράφηκε σε μεμονωμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατά 1,0%, ενώ στις επιχειρηματικές οντότητες μειώθηκε κατά 19,7%. Ο αριθμός αιγών στις επιμέρους γεωργικές εκμεταλλεύσεις αυξήθηκε κατά 6,2%, ενώ ο αριθμός των αιγών στις επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 20,7% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ο αριθμός των πουλερικών το 2017 μειώθηκε κατά 1,4%.

-Νόμος για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες στη γεωργία και τα τρόφιμα

Το Υπουργείο Γεωργίας, Δασών και Υδατικής Οικονομίας ανήρτησε προς δημόσια διαβούλευση νομοσχέδιο το οποίο στοχεύει στην θέσπιση, ρύθμιση, οργάνωση, χρηματοδότηση και εφαρμογή του συμβουλευτικού συστήματος για την γεωργία στη πΓΔΜ. Επιδιώκεται η υιοθέτηση ενός συστήματος καθορισμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών και διαδικασιών που χρηματοδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται από δημόσιες πηγές και οι οποίες θα διευκολύνουν την αποτελεσματική συμβουλευτική υποστήριξη των γεωργών και του αγροτικού πληθυσμού στη βελτίωση των γεωργικών, άλλων οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και των γενικών συνθηκών ζωής στις αγροτικές περιοχές. Η λειτουργία του συμβουλευτικού συστήματος είναι σύμφωνη με την επίτευξη των στόχων της Εθνικής Γεωργικής Πολιτικής στη πΓΔΜ. Περισσότερα στοιχεία

για το σχέδιο νόμου θα βρείτε στον ιστότοπο «ΕΘΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΓΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΠΓΔΜ» ως ακολούθως: <https://www.ener.gov.mk/> και ειδικότερα στο: <https://www.ener.gov.mk/default.aspx?item=pvrAdm&subitem=view&reclid=YwrvwNXvc0qJulFu0DQ1DQw==>

-Συνεργασία πΓΔΜ-Σερβίας στην ασφάλεια τροφίμων & τους κτηνιατρικούς και φυτοϋγειονομικούς ελέγχους

Ο Αντιπρόεδρος κ. Angjushev, κατά την επίσκεψή του στο Βελιγράδι στις 12 τ.μ. συναντήθηκε, με τον Σέρβο ομόλογο του και Υπουργό Εμπορίου, Τουρισμού και Τηλεπικοινωνιών, R. Ljajić και συμφώνησαν ότι θα καταβάλουν προσπάθειες, ώστε έως τις 30 Ιουνίου τ.έ. να υπογραφούν δύο Μνημόνια Συνεργασίας για την ασφάλεια των τροφίμων και τους κτηνιατρικούς και φυτοϋγειονομικούς ελέγχους, μέσω των οποίων θα εξασφαλιστεί η αμοιβαία αναγνώριση των σχετικών πιστοποιητικών των δύο χωρών. Στο χρονικό διάστημα που θα μεσολαβήσει μέχρι την υπογραφή των Μνημονίων, συμφωνήθηκε ότι οι δύο πλευρές θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διευκόλυνση του εμπορίου και την άρση εμποδίων. Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα των ελέγχων στις εισαγωγές σερβικών αλεύρων στην αγορά της πΓΔΜ, το οποίο προκάλεσε ένταση στις εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών, η πΓΔΜ θα επαναφέρει το καθεστώς που ίσχυε πριν τις 7 Φεβρουαρίου τ.έ. (οπότε άρχισε να εφαρμόζεται η απόφαση για σήμανση των σερβικών αλεύρων μετά τη διενέργεια υγειονομικών ελέγχων στην πΓΔΜ) και η Σερβία θα άρει τα εμπόδια στις εισαγωγές ρυζιού, επεξεργασμένου κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων από την πΓΔΜ. Προκειμένου να αποφευχθεί η επανάληψη παρόμοιων περιστατικών έντασης στις διμερείς εμπορικές σχέσεις, οι Αντιπρόεδροι Angjushev και Ljajić συμφώνησαν στη σύσταση μεικτής ομάδας εργασίας, η οποία θα στελεχωθεί από εκπροσώπους των Γραφείων τους και των εμπορικών Επιμελητηρίων των δύο χωρών. Η δημιουργία της συγκεκριμένης ομάδας εργασίας αναμένεται ότι θα διασφαλίσει την έγκαιρη διαχείριση και διευθέτηση διμερών εμπορικών διαφορών που ενδέχεται να ανακύψουν στο μέλλον.

1.6 Τομέας Τουρισμού

-Τουρισμός, Φεβρουάριος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο αριθμός των τουριστών το Φεβρουάριο 2018 ήταν 41.182, αυξημένος κατά 11,7% σε σχέση με τον ίδιο μήνα πέρυσι και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων τουριστών ήταν 89.301, αυξημένος κατά 11,8% σε σχέση με τον Φεβρουάριο 2017. Ο αριθμός των εγχώριων τουριστών το Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο 2017, αυξήθηκε κατά 8,1%, ενώ ο αριθμός των ξένων τουριστών αυξήθηκε κατά 13,8%. Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των εγχώριων τουριστών το Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο 2017, αυξήθηκε κατά 25,4%, ενώ ο αριθμός των διανυκτερεύσεων από ξένους τουρίστες αυξήθηκε κατά 4,3%.

Την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2018, ο αριθμός των τουριστών αυξήθηκε κατά 13,0% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο: ο αριθμός των εγχώριων τουριστών αυξήθηκε κατά 6,3%, ενώ ο αριθμός των ξένων τουριστών αυξήθηκε κατά 17,4%. Την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2018, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 17,2%: ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 17,2% ο αριθμός των διανυκτερεύσεων από εγχώριους τουρίστες αυξήθηκε κατά 17,0%, ενώ οι ξένες τουρίστες αυξήθηκαν κατά 17,4%.

-Άρση των θεωρήσεων για τους τουρίστες ζητούν οι εκπρόσωποι του τουριστικού τομέα

Ο Σύνδεσμος Τουρισμού και Φιλοξενίας του Οικονομικού Επιμελητηρίου της πΓΔΜ προτρέπει τις Αρχές να άρουν τις θεωρήσεις, προκειμένου να προσελκύσουν περισσότερους τουρίστες από όλο τον κόσμο, να τροποποιήσουν άμεσα τους νόμους για τον τουρισμό και τη φιλοξενία και να υιοθετήσουν μια νέα τουριστική στρατηγική.

1.7 Τομέας Εμπορίου

-Εξωτερικό εμπόριο, Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2018

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, η συνολική αξία των εξαγόμενων προϊόντων από τη πΓΔΜ για την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουάριο 2018 ανήλθε σε 54.222.640 χιλ. δηνάρια (ήτοι 880.411.000 ευρώ), με αύξηση 23,6% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Η αξία

των εισαγόμενων αγαθών κατά την ίδια περίοδο ήταν 69.967.634 χιλ. δηνάρια (ήτοι 1.136.186 χιλ. ευρώ) ή 16,8% περισσότερο από την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Το εμπορικό έλλειμμα κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2018 ήταν 15.744.994 χιλ. δηνάρια (ήτοι 255.776 χιλ. ευρώ). Η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2018 ήταν 77,5%.

Ως προς τις εξαγωγές για την εν λόγω περίοδο, τα πιο σημαντικά προϊόντα είναι οι καταλύτες με πολύτιμα μέταλλα ή μεταλλικές ενώσεις, σύνολα καλωδίωσης ανάφλεξης και άλλες συρμάτινες διατάξεις των τύπων που χρησιμοποιούνται σε οχήματα, αεροσκάφη ή πλοία, και ενδύματα. Στις εισαγωγές, τα σημαντικότερα προϊόντα είναι τα κράματα πλατίνας και λευκόχρυσου, ακατέργαστα ή σε μορφή σκόνης, λάδια πετρελαίου και έλαια που λαμβάνονται από ασφαλτούχα ορυκτά (άλλα από τα ακατέργαστα), πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο ή μη κραματοποιημένο χάλυβα, μη επιστρωμένα με άλλο, επικαλυμμένα ή επικαλυμμένα και άλλα μέταλλα της ομάδας πλατίνας και των κραμάτων της, σε ακατέργαστη μορφή ή σε σκόνη.

Την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2018, σύμφωνα με το συνολικό όγκο του εξωτερικού εμπορίου, οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της πΓΔΜ ήταν Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Ελλάδα, Σερβία και Βουλγαρία.

-Κοινοί τελωνειακοί έλεγχοι μεταξύ πΓΔΜ/ Σερβίας στο Tabanonce/ Prešeno

Στο Βελιγράδι, στις 12 τ.μ., συμφωνήθηκε η δημιουργία κοινού σημείου τελωνειακών ελέγχων μεταξύ πΓΔΜ και Σερβίας στη συνοριακή διάβαση Tabanonce/ Prešeno (σύνορα πΓΔΜ/ Σερβίας). Όπως σημειώνεται, το έργο θα χρηματοδοτηθεί από εθνικούς πόρους των δύο χωρών, καθώς και από κονδύλια προερχόμενα από το Επενδυτικό Πλαίσιο Δυτικών Βαλκανίων. Αναμένεται, δε, ότι οι σχετικές κατασκευαστικές εργασίες θα ξεκινήσουν εντός του 2019.

1.8 Περιβάλλον & Υγεία

-Αναστολή άδειας λειτουργίας του ιδιωτικού νοσοκομείου Sante Plus

Το Υπουργείο Υγείας της πΓΔΜ ανέστειλε την άδεια λειτουργίας του ιδιωτικού νοσοκομείου «Sante Plus», βάσει της έκθεσης της επιτροπής που έχει επιφορτιστεί να διερευνήσει τις συνθήκες λειτουργίας στο υγειονομικό ίδρυμα, στο οποίο πέθανε, πρόσφατα, μια γυναίκα 31 ετών.

-Τοποθέτηση φίλτρου για την επαναλειτουργία του χώρου υγειονομικής ταφής στην Drisla

Μετά από ένα μήνα καθυστέρησης, το φίλτρο στο χώρο υγειονομικής ταφής στην Drisla για την απορρόφηση των σωματιδίων τέθηκε τελικά σε εφαρμογή τη Δευτέρα 9.4.2018. Αφού ολοκληρωθούν οι προβλεπόμενες δόκιμες και εφ' όσον τα αποτελέσματα των ελέγχων είναι ικανοποιητικά, θα αρχίσει να λειτουργεί ο καυστήρας για την καταστροφή ιατρικών αποβλήτων.

-Απόβλητα κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, 2016

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, η συνολική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων κατά τμήματα οικονομικής δραστηριότητας στην πΓΔΜ το 2016 ήταν 1.437.492 τόνοι. Το υψηλότερο ποσό (700.550 τόνοι) δημιουργήθηκε στην κατηγορία Ορυχεία και λατομεία. Η συνολική ποσότητα των επικίνδυνων αποβλήτων ήταν 57.373 τόνοι. Η μεγαλύτερη ποσότητα επικίνδυνων αποβλήτων (42.723 τόνοι) καταγράφηκε στην ενότητα Παραγωγή ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού. Από τη συνολική ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων, 491.338 τόνοι αποβλήτων παραδόθηκαν, δηλ. απόβλητα που παραδίδονται από επιχειρήσεις σε άλλα φυσικά και νομικά πρόσωπα στη χώρα ή στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια του 2016. Η συνολική ποσότητα λαμβανόμενων αποβλήτων, δηλ. τα απόβλητα που έλαβαν επιχειρήσεις από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στη χώρα ή στο εξωτερικό κατά το 2016, ήταν 583.873 τόνοι. Κατά το 2016, ανακτήθηκαν 8.191 τόνοι αποβλήτων. Η συνολική ποσότητα των διατιθέμενων αποβλήτων ανήλθε σε 838.052 τόνους.

1.9 Βιομηχανικός Τομέας

-Δείκτης τιμών βιομηχανικής παραγωγής στην εγχώρια αγορά, Φεβρουάριος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, τον Φεβρουάριο 2018, οι τιμές της Βιομηχανικής παραγωγής στην εγχώρια αγορά παρέμειναν αμετάβλητες σε μηνιαίο επίπεδο και υψηλότερες κατά 0,9% σε ετήσια βάση. Τον Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2018, οι τιμές της Βιομηχανικής

παραγωγής στην εγχώρια αγορά παρέμειναν αμετάβλητες στις ομάδες Ενέργεια και Ανθεκτικά καταναλωτικά αγαθά. Τον Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο 2017, οι τιμές της Βιομηχανικής Παραγωγής στην εγχώρια αγορά αυξήθηκαν στις κατηγορίες Καταναλωτικά αγαθά κατά 4,2%, Ενδιάμεσα προϊόντα, πλην της ενέργειας κατά 2,9%, Ανθεκτικά καταναλωτικά αγαθά κατά 1,6% και Μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατά 1,6% %.

-Δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής Φεβρουάριος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης όγκου βιομηχανικής παραγωγής τον Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με το δείκτη του Φεβρουαρίου 2017, ήταν 103,1. Η βιομηχανική παραγωγή στην κατηγορία «Δραστηριότητες ορυχείων και λατομιών» το Φεβρουάριο του 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο του 2017, μειώθηκε κατά 12,2%, στη Μεταποίηση αυξήθηκε κατά 5,4%, ενώ στον τομέα Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο, ατμός και κλιματισμός μειώθηκε κατά 5,9%. Η αύξηση στον τομέα της μεταποίησης οφείλεται κυρίως στην αύξηση της παραγωγής στους κλάδους: Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, Κατασκευή προϊόντων καουτσούκ και πλαστικών, Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων, Κατασκευή μεταποιημένων προϊόντων μεταλλικά προϊόντα, εκτός από μηχανήματα και εξοπλισμό, Κατασκευή ηλεκτρικού εξοπλισμού, Κατασκευή μηχανημάτων και μηχανημάτων που δεν ταξινομούνται αλλού, Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων και Κατασκευή επίπλων. Η βιομηχανική παραγωγή των κύριων βιομηχανικών κατηγοριών τον Φεβρουάριο του 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο του 2017, ήταν υψηλότερη στα κεφαλαιουχικά αγαθά κατά 19,3%, στα ανθεκτικά καταναλωτικά αγαθά κατά 76,0% και στα μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατά 1,3%, αλλά χαμηλότερη στην ενέργεια κατά -8,8% και στα ενδιάμεσα προϊόντα, εκτός ενέργειας κατά -8,5%. Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2018, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο - Φεβρουάριο του 2017, ήταν 105,6.

-Δείκτες του αριθμού των εργαζομένων στη βιομηχανία, Φεβρουάριος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης του αριθμού των εργαζομένων στη βιομηχανία τον Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο 2017, ήταν 106,3. Ο αριθμός των απασχολούμενων στη βιομηχανία στον τομέα των Ορυχείων και Λατομιών το Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο 2017, αυξήθηκε κατά 0,8%, στον τομέα της Μεταποίησης αυξήθηκε κατά 7,1%, ενώ στον τομέα Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού μειώθηκε κατά 0,6%. Ο αριθμός των απασχολούμενων στη βιομηχανία στους κύριους βιομηχανικούς κλάδους το Φεβρουάριο 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο 2017, ήταν υψηλότερος στα Ενδιάμεσα προϊόντα, εκτός από την ενέργεια κατά 12,5%, τα Κεφαλαιουχικά αγαθά κατά 19,2% και τα Μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατά 1,2%, αλλά χαμηλότερα στην Ενέργεια κατά 0,9% και στα Ανθεκτικά καταναλωτικά αγαθά κατά 0,3%. Ο δείκτης του αριθμού των εργαζομένων στη βιομηχανία κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου του 2018, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο - Φεβρουάριο του 2017, ήταν 106,1.

-Μείωση της παραγωγής της κλωστοϋφαντουργίας στην πΓΔΜ

Η παραγωγή στην Κλωστοϋφαντουργία μειώθηκε κατά 6,6% το Φεβρουάριο τ.ε. σε σχέση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους και η παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στο σύνολο της το 2017 μειώθηκε κατά 15,6% σε σχέση με το 2016. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Οργάνωσης Εργοδοτών, προκειμένου να βοηθηθεί η εν λόγω βιομηχανία, οι Αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα επιδότησης του κατώτατου μισθού από 12.000 σε 18.000 δηνάρια.

1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος

-Καινοτόμες επιχειρηματικές οντότητες για το 2014 - 2016

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το μερίδιο των καινοτόμων επιχειρηματικών οντοτήτων στο συνολικό αριθμό των επιχειρηματικών οντοτήτων στην πΓΔΜ, κατά την περίοδο 2014 - 2016, ήταν 37,4%. Ως καινοτόμες επιχειρηματικές οντότητες ορίζονται οι οντότητες που εισήγαγαν καινοτομία προϊόντων, διεργασιών, οργανώσεων ή μάρκετινγκ κατά την περίοδο αναφοράς. Από το συνολικό αριθμό καινοτόμων επιχειρηματικών οντοτήτων, το 34,0% εισήγαγε καινοτομίες προϊόντων και διαδικασιών και το

35,2% εισήγαγε οργανωτικές και εμπορικές καινοτομίες. Επίσης, από το συνολικό αριθμό καινοτόμων επιχειρηματικών οντοτήτων, το 16,6% εισήγαγε ταυτόχρονα καινοτομίες προϊόντων, διαδικασιών, οργανώσεων και μάρκετινγκ.

-Ανεργία των νέων στο 46,7% στην πΓΔΜ

Ανησυχητικό το ποσοστό της ανεργίας στους νέους, το οποίο φτάνει το 46,7%, σύμφωνα με τα στοιχεία της εδώ Στατιστικής Υπηρεσίας. Η ανεργία είναι η υψηλότερη μεταξύ των νέων ηλικίας 15-24 ετών, ενώ το γενικό ποσοστό ανεργίας είναι 21,9%.

-ΖΑΕΥ: Προοδευτικός φορολογικός συντελεστής για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης

Ο Π/Θ της πΓΔΜ επιβεβαίωσε την απόφαση της κυβέρνησης να υιοθετήσει την εισαγωγή προοδευτικού φορολογικού συντελεστή, ωστόσο, απέφυγε να αναφερθεί στο επίμαχο θέμα του ορίου για την επιβολή υψηλότερου φόρου. Η ανακοίνωση του Υπουργού Οικονομικών κ. Τεντονσκι ότι τα εισοδήματα πάνω από 1.000 ευρώ, θα υπόκεινται σε φορολογικό συντελεστή 18% έχει προκαλέσει κύμα αρνητικών αντιδράσεων, ενώ καταγράφεται έντονη διαφωνία και του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης για τα οικονομικά θέματα κ. Angjushev. Επ' αυτού ο Π/Θ ανέφερε ότι έχει αρχίσει δημόσιος διάλογος με στόχο να επιτευχθούν αποτελέσματα και οφέλη για όλους και εκτίμησε ότι η εισαγωγή ενός προοδευτικού φορολογικού συντελεστή επιβάλλεται στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες και για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης.

-Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών στην πΓΔΜ (α' 15ημερο Απριλίου 2018)

Το Γραφείο ΟΕΥ-Σκοπίων δημοσίευσε νέο δελτίο προκηρύξεων διεθνών διαγωνισμών στην πΓΔΜ το οποίο είναι, επίσης, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Γραφείου στη διαδικτυακή πύλη AGORA, στον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://agora.mfa.gr/infofiles/TENDERS%20April%20mk.pdf>

2. Οικονομικές ειδήσεις

-Μικρή πτώση της ανεργίας στην πΓΔΜ (δ' τρίμηνο 2017)

Το ποσοστό ανεργίας στη χώρα ανήλθε στο 21,9% το τελευταίο τρίμηνο του 2017, σύμφωνα με τα τελευταία στατιστικά στοιχεία. Πρόκειται για πτώση κατά 1,2% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2016.

-Εαρινή Έκθεση Παγκόσμιας Τράπεζας για οικονομίες χωρών Δυτικών Βαλκανίων

Η προσφάτως δημοσιευθείσα εαρινή Έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για τις οικονομίες των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων προβλέπει ότι η οικονομία της πΓΔΜ θα επανέλθει, το 2018, σε θετικό ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 2,3%, μετά τη στασιμότητα του 2017. Αναμένεται, μάλιστα, ότι το ποσοστό αύξησης του ΑΕΠ της χώρας θα συνεχίσει να κινείται ανοδικά και την επόμενη διετία ανερχόμενο σε 2,7%, το 2019 και 3,0%, το 2020. Παρά την ως άνω θετική προοπτική, δεν μπορεί να παραβλεφθεί ότι οι φθινοπωρινές προβλέψεις της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ανάπτυξη της οικονομίας της πΓΔΜ, τη διετία 2018-2019 (αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,2% για το τρέχον έτος και 3,9% για το επόμενο), έχουν αναθεωρηθεί επί τα χείρω από την εαρινή Έκθεση του Οργανισμού. Επιπλέον, παρά την ανοδική πορεία που καταγράφει μέχρι και το 2020, ο ρυθμός ανάπτυξης της πΓΔΜ υπολείπεται του μέσου ρυθμού ανάπτυξης των οικονομιών των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων (ο οποίος ανέρχεται κατά μέσον όρο στο 3,5% για το διάστημα 2018-2020). Το 2018 είναι, μάλιστα, ο χαμηλότερος (όπως και το 2017), ενώ τη διετία 2019-2020 κατατάσσεται στην προτελευταία θέση (ξεπερνώντας τον ρυθμό ανάπτυξης του Μαυροβουνίου). Για περισσότερες λεπτομέρειες ως προς την εαρινή έκθεση της παγκόσμιας Τράπεζας για την πΓΔΜ επισκεφθείτε τον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://www.agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/infofile/61852>

3. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

-3^η Κοινή Κυβερνητική Συνεδρίαση μεταξύ πΓΔΜ και Σερβίας

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Κυβέρνησης της πΓΔΜ, η κοινή σύνοδος των κυβερνήσεων πΓΔΜ και Σερβίας πραγματοποιήθηκε στο Νις στις 21 Μαρτίου τ.ε., η οποία αποτελεί την τρίτη κατά σειρά σύνοδο των

κυβερνήσεων των δύο χωρών. Πριν από τη σύνοδο, είχε προηγηθεί συνάντηση των κ.κ. Zoran Zaev και Ana Brnabic. Τα θέματα που συζητήθηκαν αφορούσαν στην πολιτική άμυνας, ασφάλειας, οικονομίας, εμπορίου, εργασίας καθώς και κοινωνικής πολιτικής, δικαιοσύνης, προστασίας του περιβάλλοντος και πολιτισμού. Επίσης στην ημερήσια διάταξη συμπεριλαμβάνονταν κοινές πρωτοβουλίες για τις υποδομές, την καινοτομία, την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και τις πολιτικές για τη νεολαία.

-Συνεργασία πΓΔΜ - Βουλγαρίας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

Η κυβέρνηση της πΓΔΜ ενέκρινε στις 10 τ.μ. το σχέδιο του Μνημονίου Κατανόησης για τη σύζευξη της προημερήσιας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας με αυτήν της Βουλγαρίας. Σημειώνεται ότι η πΓΔΜ έχει αναλάβει τη δέσμευση, ως κράτος μέλος της Ενεργειακής Κοινότητας, να προβεί στη σύζευξη της προημερήσιας αγοράς της με μία τουλάχιστον γειτονική χώρα, εντός του 2018. Στο πλαίσιο αυτό, από τα τέλη του 2017 ο Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας της πΓΔΜ ('MEPSO') ξεκίνησε διαπραγματεύσεις με το Ανεξάρτητο Χρηματιστήριο Ενέργειας της Βουλγαρίας (IBEX), οι οποίες κατέληξαν στο προαναφερθέν Μνημόνιο Κατανόησης. Η κυβέρνηση της πΓΔΜ ενημέρωσε, με ανακοίνωσή της, ότι με την επικείμενη σύζευξη των προημερήσιων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας πΓΔΜ και Βουλγαρίας διανοίγονται νέες δυνατότητες για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της πΓΔΜ. Επεσήμανε, δε, ότι το εν λόγω Μνημόνιο Κατανόησης είναι «αποτέλεσμα» της Συμφωνίας Φιλίας, Καλής Γειτονίας και Συνεργασίας πΓΔΜ - Βουλγαρίας (Σκόπια, 01.08.2017), καθώς και των νέων νομοθετικών ρυθμίσεων για την απελευθέρωση της εγχώριας αγοράς ενέργειας (οι οποίες έχουν εγκριθεί από την κυβέρνηση, αλλά δεν έχουν ακόμα ψηφιστεί από τη Βουλή).

4. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος

-Εντατικοποίηση των εμβολιασμών προληπτικά για την αντιμετώπιση της επιδημίας ιλαράς

Η Επιτροπή για τις Λοιμώδεις Νόσους στο Υπουργείο Υγείας πραγματοποίησε στις 15 Μαρτίου τ.ε. τακτική συνάντηση εργασίας για να εξετάσει την κατάσταση ως προς την εξάπλωση της ιλαράς στις γειτονικές χώρες και στην ευρύτερη περιοχή, καθώς και την κατάσταση της ιλαράς στη χώρα. Στη πΓΔΜ, το έτος 2018, καταγράφηκαν εννέα περιπτώσεις ιλαράς, εκ των οποίων μόνο τέσσερις σχετίζονται επιδημιολογικά. Μετά και την εμφάνιση θανατηφόρων κρουσμάτων στις γειτονικές χώρες, η εν λόγω Επιτροπή συνέστησε την εντατικοποίηση των εμβολιασμών και ιδιαίτερη προσοχή από τους φορείς στον έλεγχο των ύποπτων εξανθημάτων για ιλαρά.

5. Εκδηλώσεις και εκθέσεις

-1^ο Ετήσιο Συνέδριο του Υπουργείου Οικονομικών (Σκόπια, 02.04.2018)

Πραγματοποιήθηκε στα Σκόπια στις 2 Απριλίου τ.ε. το 1^ο Ετήσιο Συνέδριο του Υπουργείου Οικονομικών με αφορμή την 26^η Επέτειο της Υιοθέτησης του Πρώτου Προϋπολογισμού της χώρας, παρουσία του Πρωθυπουργού κ. Zoran Zaev, του Προέδρου της Βουλής κ. Talat Dzafer, των Αντιπροέδρων της Κυβέρνησης για τις ευρωπαϊκές υποθέσεις και για τα θέματα της οικονομίας κ.κ. Bujar Osmani και Koco Angjushev και της Περιφερειακής Δ/τριας της Παγκόσμιας Τράπεζας, Αρμόδιας για τα Δυτικά Βαλκάνια, την Ευρώπη και την Κεντρική Αφρική κ. Linda van Gelder. Στο συνέδριο συμμετείχαν επίσης πρώην υπουργοί οικονομικών, καθηγητές, επιχειρηματίες και ειδικοί σε θέματα χρηματοδότησης, εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών, της Κοινωνίας των Πολιτών και της εδώ Διπλωματικής Κοινότητας. Ο Υπουργός Οικονομικών κ. Dragan Tsvodovski στον εισαγωγικό χαιρετισμό του αναφέρθηκε στην Στρατηγική Μεταρρύθμισης που υιοθέτησε πρόσφατα το Υπουργείο Οικονομικών προκειμένου να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών. Ειδικότερα, η μεταρρύθμιση καλύπτει την περίοδο 2018-2021 και περιλαμβάνει όλα τα σημαντικά στοιχεία του συστήματος, ξεκινώντας από τη φορολογική διαφάνεια, την εισαγωγή ενδιάμεσου προϋπολογισμού και την τροποποίηση του συστήματος των δημοσίων συμβάσεων, τη βελτίωση της λειτουργίας του δημόσιου εσωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου, του Δημόσιου Γραφείου Εισοδήματος και της τελωνειακής διοίκησης. Ο Π/Θ κ. Zoran Zaev ανέφερε στην ομιλία του ότι η κυβέρνηση θα συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθειες,

στην κατάρτιση των προϋπολογισμών, ώστε να καταστεί εφικτή η δημιουργία συνθηκών τόνωσης της οικονομίας, μέσω της αύξησης των επενδύσεων κεφαλαίου, της κρατικής στήριξης των νέων επιχειρηματικών προσπαθειών και της αύξησης του ποσοστού των εξαγωγών. Αναφερόμενος στους οικονομικούς δείκτες, ο Π/Θ κ. Zaen δήλωσε ότι αναμένεται αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,2% το 2018 και πως η εκτίμηση αυτή συμβαδίζει με τις προβολές των διεθνών και εγχώριων ιδρυμάτων. Η εκπρόσωπος της Παγκόσμιας Τράπεζας κα. Linda Van Gelder ανέφερε ότι βρίσκονται σε εξέλιξη οι συνομιλίες της Τράπεζας με την κυβέρνηση της πΓΔΜ σχετικά με τις προτεραιότητές της όσον αφορά στην αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και την εν γένει οικονομική ανάπτυξη.

-Εργαστήριο για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο πΓΔΜ- Ν. Κορέας

Εργαστήριο για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο διοργανώθηκε στα Σκόπια από το Υπουργείο της Κοινωνίας της Πληροφορίας και Διοίκησης σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα και το Ν. Κορεάτικο Γραφείο Ασφάλειας και Ιντερνέτ. Σκοπός του εργαστηρίου ήταν η ανταλλαγή εμπειριών και στοιχείων που αφορούν στο λεγόμενο «cyber safety».

-1η Ψηφιακή Σύνοδος Κορυφής των Δυτικών Βαλκανίων - Σκόπια 18 & 19 Απριλίου 2018

Η πρώτη ψηφιακή διάσκεψη κορυφής των Δυτικών Βαλκανίων έλαβε χώρα στις 18 και 19 Απριλίου τ.ε., σε κεντρικό ξενοδοχείο των Σκοπίων. Η εν λόγω Σύνοδος είχε ως στόχο να φέρει σε επαφή τους αρχηγούς των Κυβερνήσεων των Δυτικών Βαλκανίων (WB) και τους αρμόδιους για την ψηφιακή ατζέντα Υπουργούς, καθώς και εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), των κρατών-μελών που συμμετέχουν στη διαδικασία του Βερολίνου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας (RCC), καθώς και εκπροσώπους της πληροφορικής βιομηχανίας και των συναφών επιχειρήσεων, της ακαδημαϊκής κοινότητας, των οργανώσεων νεολαίας κ.α.. Απώτερος στόχος ήταν η διάχυση και ανταλλαγή ιδεών και προτάσεων και η δημιουργία απτών αποτελεσμάτων για την ψηφιακή πλατφόρμα. Η Κυβέρνηση της πΓΔΜ φιλοξένησε τη Σύνοδο Κορυφής, η οποία συνδιοργανώθηκε από το RCC σε συνεργασία με τις υπόλοιπες Κυβερνήσεις των Δυτικών Βαλκανίων, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας της Γερμανίας. Στη Σύνοδο συζητήθηκαν η ψηφιακή συνδεσιμότητα, η ενσωμάτωση των οικονομιών της Παγκόσμιας Τράπεζας στην ψηφιακή ενιαία αγορά, η ενίσχυση της ασφάλειας του κυβερνοχώρου, η βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων, η ψηφιοποίηση της βιομηχανίας και διεξήχθησαν συζητήσεις μεταξύ κυβερνήσεων, ακαδημαϊκών κύκλων, επιχειρήσεων, καινοτόμων φορέων, της Κοινωνίας των Πολιτών, οργανώσεων νέων κ.λπ. Παράλληλα διεξήχθη η Digital EXPO, η οποία ήταν σημαντικό τμήμα της Συνόδου Κορυφής και αποτέλεσε μια ευκαιρία για τις επιχειρήσεις της ψηφιακής βιομηχανίας της περιοχής να παρουσιάσουν ευρύτερα τα καινοτόμα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους, καθώς και να δικτυωθούν με πιθανούς εταίρους από τον επιχειρηματικό τομέα και εκπροσώπους των αρμόδιων κρατικών φορέων των συμμετεχόντων κρατών.

Συνέδριο για την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων ΜΜΕ και τη συνεργασία τους με ξένους επενδυτές (Σκόπια, 20.4.2018)

Στις 20 Απριλίου 2018 (Παρασκευή), πραγματοποιήθηκε, στα Σκόπια, Συνέδριο με θέμα: "Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων μικρομεσαίων επιχειρήσεων για τη βελτίωση της συνεργασίας τους με ξένους επενδυτές". Το Συνέδριο διοργανώνεται από το Συμβούλιο των Ξένων Επενδυτών και το Οικονομικό Επιμελητήριο της πΓΔΜ, σε συνεργασία με τη Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών του Πανεπιστημίου "Κύριλλος και Μεθόδιος" στα Σκόπια. Ο κ. Koco Angjushev, Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης αρμόδιος για τα οικονομικά θέματα, θα είναι ένας από τους ομιλητές στην εκδήλωση στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι ξένων επενδυτών και τοπικών εταιρειών. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης θα συζητηθούν οι δυνατότητες ανάπτυξης της συνεργασίας μεταξύ εγχώριων εταιρειών και ξένων επενδυτών και θα παρουσιαστούν παραδείγματα επιτυχημένων συνεργασιών. Οι πολιτικές και τα μέτρα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των διεθνών αναπτυξιακών οργανισμών για την υποστήριξη των τοπικών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και την ενίσχυση των ικανοτήτων τους, θα είναι επίσης ένα θέμα συζήτησης κατά τη διάρκεια του συνεδρίου. Για δηλώσεις συμμετοχή χρησιμοποιήστε την ακόλουθη ηλεκτρονική δ/ση: vlatko@mchamber.mk.

Η Προϊσταμένη

Παγώνα Λάρδα
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄